

Yargılananlar yargılıyor: Tekrar hayata gelsem..

M. Ender Öndeş

26.04.2021

İçindekiler

Göçmen karşıtı yargı	3
Sizden korkmuyorum	3
Bu ateşi asla söndüremezsiniz!	3
Saldırı ve dava	3
Sahte yargılama	4
Sözleri tarihe geçti	4

Aralarımda sadece yedi dakika vardı. Yedi yıllık bir yargılamamın ardından, yedi dakika arayla elektrikli sandalyeye bağladılar onları. Önce Nicola, sonra Bartolomeo... Tarih 23 Ağustos 1927'ydi...

Nicola Sacco ve Bartolomeo Vanzetti: İki İtalyan işçi. İki anarşist... Bu kadarı bile yeterdi öldürülmeleri için. "Burada acı çekiyorum çünkü ben bir anarşistim, evet ben bir anarşistim. Burada acı çekiyorum çünkü ben bir İtalyan'ım, evet ben bir İtalyan'ım" diyordu Vanzetti; durum aynen böyleydi.

Sacco, İtalya'nın güneyindeki Puglia eyaletinin Foggia kentinden gelmişti. Haftada altı gün ve günde on saat bir ayakkabı fabrikasında çalışıyordu. Vanzetti ise İtalya'nın kuzeyindeki Cuneo'dan gelmiş bir göçmen işçiydi. Grev sebebiyle işten çıkartılınca bir tezgâhta balık satmaya başlamıştı. İkisi de anarşistti.

Göçmen karşıtı yargı

3 Mayıs 1920 tarihinde kolektifin üyelerinden Andrea Salsedo 'muhtemelen' polis tarafından Adalet Bakanlığı'na ait bir binanın on dördüncü katından atılarak öldürüldü. 9 Mayıs'ta tarihinde Sacco ve Vanzetti ile arkadaşları ile bu olayı protesto eden bir eylem gerçekleştirmeye karar verdi, ancak yakalandılar. Birkaç gün sonra suçlama değişti ve banka soygunundan yargılandılar. Dava tam yedi yıl sürdü.

Başta ABD olmak üzere dünyanın birçok yerinde ikisinin serbest bırakılması için eylemler yapıldı. Einstein, Shaw ve Russel gibi birçok entelektüel, uluslararası bir kampanya düzenlediler ama yetmedi. Ölüm cezası aslında ta en baştan verilmişti.

Sizden korkmuyorum

Her ikisi de mahkemede dimdik durdular. Özellikle Vanzetti'nin son savunması, başlı başına bir manifesto gibiydi.

"Yedi yıldır hapisanedeyiz" diyordu Vanzetti, "Bu yedi yıl boyunca çektiklerimizi anlatmaya kimse'nin dili varmaz ve buna rağmen görüyorsunuz işte, karşınızda titremiyorum, doğrudan gözlerinizin içine bakıyorum, kızarmıyorum, renk değiştirmiyorum, utanmıyorum ya da korkmuyorum." "Kendimden çok ailem ve sevdiğim uğruna acı çektim; fakat haklı olduğumdan bu kadar eminken beni sadece bir kez öldürebilirsiniz, ama beni iki kere idam edebilecek olsaydınız ve hayata iki kere daha gelebilseydim, şimdiye kadar ne yaptırıyım aynıını yapmak için yaşadım."

Bu ateşi asla söndüremezsiniz!

Her şey, daha ilk mahkemede Savcı Grinnell'in jüriye hitaben yaptığı konuşmada belli olmuştu aslında: "Burada anarşi yargılanıyor. Bu adamlar seçildiler ve Büyük Jüri tarafından ayırıldılar ve önder oldukları için suçlandılar. Kendilerini takip eden binlercesinden daha fazla suçlu değiller. Jürinin iyi insanları; bu adamları mahkûm edin, onları örnek yapın, asın onları ve kurumlarımızı, toplumumuzu kurtarın."

Neredeyse yüz elli yıl önceydi. 1886'da 1 Mayıs'ında Chicago'da 400 bin işçi 'sekiz saatlik iş' talebiyle greve çıkmıştı. Şehri derinden sarsan grevin ön safalarında ise anarşist işçiler vardı. İki gün sonra kereste işçilerinin mitingine polis saldırdı ve bir grevciyi öldürüp çoğunu da yaraladı. Bunun üzerine Haymarket Alanı'nda büyük bir protesto kararı alındı.

Saldırı ve dava

Konuşmalar boyunca kalabalık aslında oldukça düzenliydi. Hatta mitingin başından beri orada bulunan Vali Carter Harrison da "polis müdahalesini gerektirecek bir şey olacağına benzemiyor" sonucuna varmıştı. Toplantı yağmur altında sona ererken, alanda 200 civarında işçi kalmıştı. Ansızın 180 kişilik bir polis birliği işçilere saldırdı ve tam o anda polislerin arasına bir bomba fırlatıldı. Bir polis ölürken 70'e

yakımı da yaralandı. Daha sonrası tam bir cadı avıydı. Toplantı salonları, sendika büroları, yayınevleri ve evler basıldı. Tüm bilinen sosyalist ve anarşistler toplandı.

Nihayetinde sekiz kişiye cinayetten dava açıldı. Bunlar emekçi hareketi içinde etkili olan August Spies, Samuel Fielden, Albert Parsons ve diğer beş anarşistti: Adolph Fischer, George Engel, Michael Schwab, Louis Lingg ve Oscar Neebe.

Sahte yargılama

Dava 21 Haziran 1886'da başladı. Jüri üyeleri her zamanki gibi bir kutudan isim çekilmesi suretiyle seçilmedi. Devlet savcısı tarafından görevlendirilen özel hâkimin talebiyle mahkeme adayları seçti. Hâkim, açıkça, "Bu davayı ben yönetiyorum ve ne yaptığımı da biliyorum. Bu adamların asılacakları ölüm kadar kesin" diyordu. Devlet mahkemeye, bu sekiz kişiden herhangi birisinin ne bombayı attığına, ne bombalamayla ilgili olduklarına dair hiç bir kanıt sunmadı. Ayrıca bu sekiz kişiden sadece üçü o akşam Haymarket Meydanı'ndaydı. Ama karar değişmedi. Ağustos'un 19'unda sanıklardan yedisi ölüm ve Neebe ise 15 yıl mahkûmiyet cezasına çarptırıldı. Daha sonra Schwab ve Fielden'in cezalarını ömür boyu hapis cezasına çevirdi. Lingg hücrelerinde intihar etti. Parsons, Engel, Spies ve Fischer ise 21 Kasım 1887'de asıldılar.

Sözleri tarihe geçti

Fischer, şunları söyleyerek ayrıldı aramızdan: "Ölüme mahkûm edilmemi protesto ediyorum, çünkü burada cinayetten suçlu bulunmadım. Ancak, eğer özgürlük, kardeşlik ve eşitlik istediğim için ölmek zorundaysam, buna itiraz etmeyeceğim. Eğer ölüm, insanlığa duyduğum sevginin cezasıysa, o zaman hayatımdan hemen vazgeçerim."

Engel'in sözleri de çok netti: "Ne sizin haklarınıza ne de yasalarınıza saygı duyuyorum. Çünkü onları bize, işçi sınıfına karşı olan bir sınıf yaptı ve yönetiyor. Benim suçum ne? Çoğunluk sefalet içinde yüzerken, birilerinin milyonları istifleyemeyeceği bir toplumsal sistemi getirmek için uğraştım."

Parsons ise son anında, "Bütün dünya suçsuz olduğumu. Eğer asılırsam canı olduğumdan değil, emekçi olduğumdan asılacağım" diyordu.

Ve nihayet Spies'in sözleri, bir kehanet gibiydi: "Eğer bizi asarak tahakküm altındaki milyonların, sefalet içinde çalışan ve kurtuluşu arzulayan milyonların bu hareketini, işçi hareketini ezebileceğinizi umuyorsanız - eğer düşünceniz buysa, o zaman asın bizi! Burada bir kıvılcımı ezeceksiniz, ama şurada, burada veya orada, arkanızda, -ve önünüzde, ve her yerde alevler yükseliyor. Bu gizli bir ateş. Bunu asla söndüremezsiniz."

Anarşist Kütüphane

M. Ender Öndeş
Yargılananlar yargılıyor: Tekrar hayata gelsem..
26.04.2021

27.04.2021 tarihinde şuradan alındı: yeniyaamgazetesi2.com

tr.anarchistlibraries.net